

SESSION GUIDES

Alternative Learning System- Accreditation and Equivalency (ALS-A&E)

Secondary: Communication Skills

**Pagkatuto Ng Mabuting Halagahan Mula Sa
Panitikan**

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Save the Children®

ASCEND-Mindanao
Assistance for the Comprehensive Educational Development of Mindanao

March 2006

Jointly developed by the DepED BALS and the Save the Children Federation under the ASCEND-Mindanao, a program made possible with the generous support of the American People through the USAID.

Pagkatuto ng Mabuting Halagahan Mula sa Panitikan Session Guide Bilang 1

I. MGA LAYUNIN

1. Nasusuri ang iba't ibang uri ng prosa
2. Natutukoy ang mga aral na ibinabahagi ng iba't ibang uri ng prosa
3. Naipahahayag ang pakikiisa sa damdamin at saloobin ng ibang tao na bunga ng pagtatalakay sa halagahan sa panitikan

II. PAKSA

- a) **Aralin 1:** Pagkatuto ng Mabuting Halagahan Mula sa Prosa, pp. 6-18

Pangunahing kasanayan sa pakikipamuhay:

Malikhaing pag-iisip, mabisang pakikipagtalastasan, kritikong pag-iisip

- b) **Mga Kagamitan:** *brown paper, tape, markers*, tsart

III. PAMARAAN

- a) **Panimulang Gawain**

1. Balik-aral

- Magbalik-tanaw sa natapos na aralin sa modyul. Hayaang magbahagi ang ilang mag-aaral ng mga natutunan at karanasan nila tungkol dito.
- Sa pamamagitan ng isang laro “Game Ka Na Ba?” ay maaaring umangat sa itaas ng hagdan ang mga mag-aaral.
- Magbigay ng mga tanong. Sa bawat tamang sagot ay hayaang makahakbang papalapit sa harapan ang mag-aaral.

2. Pagganyak: Laro - *Dugtongang Kuwento*

Paraan:

- Patayuin ang mga mag-aaral at bumuo ng bilog na magkakaharap.
- Bigyan ng tig-iisang tingting o manipis na patpat ang bawat isa.
- Ipaputol ang kanya-kanyang patpat sa kahit ilang bahagi na maibigan.
- Ang dami ng bahagi ng pagkaputol ng patpat ay kaukulang dami ng pangungusap na idudugtong ng bawat isa sa kuwento.

- Umpisahan ng IM ang kuwento at hayaan itong lumawig hanggang ang lahat ay nakapagdugtong na ng kung ilan mang pangungusap ang dapat nilang idugtong.
- Tanungin ang mga mag-aaral kung ang nabuo nila na kuwento ay may kabuluhan.
- Alamin sa kanila kung ano ang mensahe na napulot nila sa binuo nilang kuwento.

b) Panlinang na Gawain

1. Paglalahad: *Story telling*

- Maghanda ng isang kuwento mula sa story book o komiks. Maaari rin na pumili ng kuwento tungkol sa isang lugar na maganda kagaya ng Boracay o ibang sikat na pasyalan sa Pilipinas o ibang bansa.
- Ibahagi ang kuwento sa klase. Maari itong ipabasa sa indibidwal na mag-aaral o babasahin ng IM.

2. Pagtatalakayan

- Talakayin ang kuwento sa pamamagitan ng mga sumusunod na tanong:
  - Ano ang mahalagang aral na nakuha mo sa kuwento?
  - Ano ang kahalagahan nito sa iyong buhay?
- Ipaliwanag ang halagahan o “values” sa panitikan at himukin ang mga mag-aaral na magbigay ng mga halimbawa.
  - Ang halagahan sa panitikan ay prinsipyo o katangian na likas na mahalaga o kanais-nais. Ginagawa tayo nitong mabubuting tao. Halimbawa ay pagiging makabayan, masunurin, may takot sa Diyos at iba pa.
- Pabuksan ang Modyul sa pahina 8. Ipatukoy ang kahulugan ng mga sumusunod na salita:
  - panitikan
  - prosa
  - katha na akda o fiction
  - di-katha na akda o non fiction
- Ipasabi sa kanila ang katangian ng bawat isa. Ihambing ang sagot sa nilalaman sa “Alamin Natin” sa pahina 8.

- Himukin ang mga mag-aaral na magbigay ng mga halimbawa ng mga katha at di-katang akda sa prosa.

Pangkatang Gawain:

- Pangkatin ang mga mag-aaral sa tatlo.
- Ipatalakay ang iba't ibang uri ng prosa kagaya ng kuwento, dula at liham na nakasaad sa mga pahina ng Modyul sa pahina 8.
- Ipabasa sa bawat pangkat ang selection na naitalaga sa kanila.

Pangkat 1: Kuwento na pinamagatang “Ang Dilaw na Manton” ni Francisco Arcellana sa pahina 9

Pangkat 2: Dula na pinamagatang “Ang Ama at mga Anak” (Bahagi) ni Nick Joaquin sa pahina 10-11

Pangkat 3: Sulat o liham na pinamagatang “The Color Purple” ni Anne Walker sa pahina 13

- Hikayatin ang mga mag-aaral na tukuyin ang mga katangian ng bawat uri ng prosa na tinalakay.

3. Paglalahat

- Ipatukoy ang mga mahahalagang punto sa aralin na matatagpuan sa “Tandaan Natin” sa pahina 18 ng Modyul.
- Batay sa mga punto na ito at sa pag-uulat ng iba't ibang pangkat sa mga uri ng prosa, lagumin ang mga mahahalagang punto sa aralin.
- Gamitin ang tsart sa ibaba.

Pamagat ng akda	Sumulat ng akda	Uri ng prosa	Mga katangian	Halagahan o “values”
“Ang Dilaw na Manton”	Francisco Arcellana	kuwento		
“Ang Ama at mga Anak”	Nick Joaquin	dula		
“The Color Purple”	Anne Walker	sulat		

- Ihambing ang mga kasagutan sa isinasaad sa nasabing babasahin.
- Tanungin ang mga mag-aaral kung anong uri ng prosa ang kanilang naibigan at bakit.

4. **Pagpapahalaga: *Pakikiisang damdamin sa may akda***

- Pabuksan ang Modyul sa pahina 13. Bigyang pansin ang bahagi ng sulat mula sa nagkamit ng gantimpalang nobela ni Anne Walker na pinamagatang the Color Purple.
- Ipabasa nang tahimik ang sulat sa modyul at sikaping unawain ang nakasaad dito.
- Hikayatin ang lahat na basahin ito nang sabay-sabay na may kaukulang damdamin. Hayaan ang mga mag-aaral na ilagay ang kanilang mga sarili sa lugar ni Celie at ipahayag ang galit, lungkot at kaapihang kanyang nararamdaman sa pahayag niya kay Nettie sa bahaging ito ng nobela. Hayaan ang mga mag-aaral na sumigaw o magdabog upang lubos na maipahayag ang damdamin na nakasaad sa sulat.
- Maari din naman na tumawag lamang ng ilang piling mag-aaral upang gawin ito.
- Sa paraang ito ay lubos na mapapahalagahan ng mag-aaral ang prosa at tunay na maipakikita nila ang kanilang kakayahan na makiisang damdamin (*abitiy to empathize*) sa may akda nito. Kung tunay nilang maisasapuso ang mensahe sa prosa, magkakaroon din sila ng kakayahan na iangkop ang sarili sa mga iba't ibang emosyon at saloobin (*coping with emotions*).

5. **Paglalatap: *Circle Response***

- Ipaayos ang mga upuan sa klase nang pabilog at magkakaharap ang lahat.
- Ipabasa ang maikling parabula sa pahina 17 na pinamagatang “Paalala sa Mahilig Magdemanda” ni Dr. Jose Rizal.
- Ipatukoy sa mga mag-aaral ang halagahan o “values” na tinalakay sa parabula.
- Isa-isang ipabahagi paikot sa bilog kung paano makatutulong ang halagahang natutunan upang magkaroon ng mainam na buhay.

IV. PAGTATAYA

- 1) Pabuksan ang Modyul sa pahina 16 at ipabasa ang isang halaw na akda na pinamagatang “Alamat ng Iba’t Ibang Lahi”. Gamit ang isang malinis na papel, hayaang sagutin ang mga sumusunod na katanungan:
  - Tungkol saan ang kuwento?
  - Anong mahalagang aral ang ibinabahagi nito?
  - Paano magagamit sa tunay na buhay ang aral na napulot dito? Magbigay ng halimbawa.
- 2) Hayaang ibahagi sa kapareha at sa IM ang mga sagot.

V. KARAGDAGANG GAWAIN

- 1) Hayaang pumili ang mga mag-aaral ng isang kuwento na nakalista sa pahina 15 ng Modyul. Ipabasa ito. Maaaring humiran ng aklat sa alinmang pampublikong aklatan. Maaari ring makita ang mga teksto ng kuwento mula sa internet.
- 2) Ipatala ang mahahalagang halagahan o “values” na ibinabahagi nito.
- 3) Magpalikom ng mga maiikling tula na mula sa pagkabata. Hayaang tanungin ang mga bata sa iyong pamilya o sa kapitbahay kung anu-anong mga tula ang kanilang nalalaman.
- 4) Ipatala ang 2-3 sa mga ito upang ibahagi sa susunod na pulong.

Pagkatuto ng Mabuting Halagahan Mula sa Panitikan Session Guide Bilang 2

I. MGA LAYUNIN

1. Nasusuri ang mga mensahe ng ilang tula
2. Natutukoy ang ilang halagahang ibinabahagi nito
3. Naipahahayag ang pakikiisa sa damdamin at saloobin ng ibang tao na bunga ng pagtatalakay sa halagahan sa panitikan lalo sa tula

II. PAKSA

- a) **Aralin 2:** Pagkatuto ng Mabuting Halagahan Mula sa Tula, pp. 19-28

Pangunahing kasanayan sa pakikipamuhay:

Malikhaing pag-iisip, mabisang pakikipagtalastasan, kritikong pag-iisip

- b) **Mga Kagamitan:** brown na papel, tape, markers, kopya ng mga awit, krayola at iba pang pangkulay

III. PAMARAAN

a) Panimulang Gawain

I. Balik-aral at Pagganyak

- Tanungin ang mga mag-aaral tungkol sa mga nalikom nila na tula. Ito ay karagdagang gawain na pinagkaisahan sa nakaraang pagtitipon.
- Hayaang ibahagi ng ilan ang kanilang koleksiyon.
- Ipasagot ang hinihingi sa “Subukan Natin Ito” sa pahina 19 ng Modyul. Ipapaliwanag ang mensaheng natutunan mula dito.

b) Panlinang na Gawain

1. Paglalahad

- Ipabasa ng pangkatan ang mga taludtod o “stanza” ng tula na pinamagatang “Eulohiya sa Ipis” sa pahina 20-21 ng Modyul.

2. Pagtatalakayan

- Talakayin ang mensahe at halagahan ng tula sa pamamagitan ng mga sumusunod na tanong:

- Bakit mapalad ang ipis?
  - Saan inihambing ang mga ipis?
  - Ano ang mensahe ng tulang ito?
  - Ano ang mga halagahan o “values” na ibinabahagi ng tulang ito?
  - Bilang tao, may matutunan ba tayo sa buhay ng isang ipis?
- Ipabasa ang sagot ng may akda kung bakit mapalad daw ang ipis.
  - Pabuksan ang Modyul sa pahina 22 at bigyang pansin ang ibig sabihin ng panulaan at tula.

Pag-usapan ang sinasabi ukol sa panulaan, tula at eulohiya. Ipakopya sa notebook ang kaalamang ito:

- Ang panulaan ay bumubuo ng paikpik at imahinatibong kamalayan ng karanasan sa wika na pinili at isinaayos upang lumikha ng tiyak na tugong pandamdamin sa pamamagitan ng kahulugan, tunog at ritmo.
- Ang tula ay isang akda sa berso. Isa itong halimbawa ng panulaan.

Pangkatang Gawain:

- Pangkatin ang mga mag-aaral sa 3. Italaga sa bawat pangkat ang mga tula sa pahina 22-25.

Pangkat 1: “Richard Cory” ni Edwin Arlington Robinson sa pahina 22

Pangkat 2: “Nagbibigay Liwanag sa Inang Bayan ang Edukasyon” ni Nick Joaquin sa pahina 24

Pangkat 3: “Kundiman” ni Jose Rizal sa pahina 25.

- Ipatalakay ang tula sa pangkat at tukuyin ang mga sumusunod:
  - Paksa
  - Aral na ibinabahagi
  - Kahalagahan ng tula sa pangaraw-araw na pamumuhay

- Ipasulat ang sagot sa isang tsart.

Pamagat ng akda	May akda	Paksa	Aral na ibinabahagi	Kahalagahan sa buhay
Richard Cory	Edwin Arlington Robinson			
Nagbibigay Liwanag sa Inang Bayan ang Edukasyon	Nick Joaquin			
Kundiman	Jose Rizal			

- Ipaulat ang ginawang pagsusuri ng bawat pangkat sa buong klase.

3. Paglalahat: *One minute paper*

- Ipabasa ang mga bahagi ng Modyul na “Alamin Natin” sa pahina 22, 25 at 26.
- Batay sa mga binasa at sa mga iniulat ng 3 pangkat, ipalagom sa mga mag-aaral ang iba’t ibang halagahan, mensahe at damdamin ng mga may akda sa pamamagitan ng pagtatala ng lahat ng kanilang natatandaan sa isang malinis na papel.
- Hayaang magtala ang mga mag-aaral sa loob lamang ng 1 minuto.
- Ipabasa sa ilang “volunteers” ang kanilang tala sa klase.

4. Pagpapahalaga

- Pumili ng isa sa mga tula na tinalakay.
- Patayuin ang lahat at ipabasa ito nang marahan at sabay-sabay sa mga mag-aaral. Isang halimbawa ang tula na “Kundiman” ni Dr. Jose Rizal sa pahina 25.
- Himukin ang mga mag-aaral na damahin ang mensahe ng tula sa pagbabasa upang kahit papaano ay maipahayag nila ang tunay na damdamin ng may akda na si Dr. Jose Rizal.

- Ipatukoy sa mga mag-aaral kung bakit mahalaga ang tula bilang paraan ng pagpapahayag ng damdamin ng isang tao.

5. Paglalapat

- Hayaang kumuha ng kapareha ang bawat mag-aaral.
- Gamit ang kanilang koleksiyon ng tula, ipasuri ang apat sa mga ito.
- Ipatala ang kanilang pagsusuri gamit ang tsart sa ibaba.

	Pamagat ng tula	Mensahe ng tula	Halagahan o “values”
1			
2			
3			
4			

IV. PAGTATAYA

- 1) Pabuksan ang Modyul sa pahina 27.
- 2) Ipabasa ang tula na “Huwag Maghinay Tungo sa Mabining Gabi” ni Dylan Thomas.
- 3) Ipakopya ito sa kartolina.
- 4) Ipatukoy ang mensahe at halagahan o “values” nito sa pamamagitan ng drawing at paggawa ng poster. Pakulayan ito at pagandahin.
- 5) Ipabahagi sa mga kaklase ang mga drawing. Maaari ring ilathala ang ilan sa mga ito. Ilagay sa *portfolio folder* ang natapos na proyekto.

V. KARAGDAGANG GAWAIN

- 1) Hikayatin ang mga mag-aaral na magbasa ng mga mas mahahabang prosa at tula.

- 2) Himukin sila na magkusang humiram at bumasa ng mga aklat sa mga pampublikong aklatan.
- 3) Gumawa ng tala ng mga tao, opisina o lugar na maaaring mahiraman ng mga aklat at babasahin. Ipabahagi ang tula sa mga kamag-aral.

Pagkatuto ng Mabuting Halagahan Mula sa Panitikan Session Guide Bilang 3

I. MGA LAYUNIN

1. Nagagamit ang halagahang natutuhan sa pagbabasa sa pang araw-araw na buhay
2. Naipahahayag ang pakikiisa sa damdamin at saloobin ng ibang tao na bunga ng pagtatalakay sa halagahan sa panitikan
3. Nalilinang ang kakayahan sa mahusay na pagpapahayag ng kaisipan patungo sa malikhaing pag-iisip

II. PAKSA

- a) **Aralin 3:** Paggamit sa Nalalaman, pp. 29-31

Pangunahing kasanayan sa pakikipamuhay:

Malikhaing pag-iisip, mabisang pakikipagtalastasan, kritikong pag-iisip

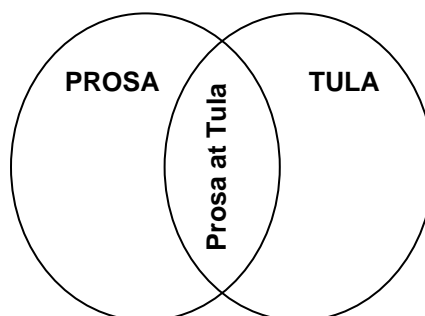
- b) **Mga Kagamitan:** brown paper, tape, markers, mga tsart, Venn diagram

III. PAMARAAN

a) **Panimulang Gawain**

1. **Balik-aral/Pagganyak gamit ang *Venn Diagram***

- Balik-aralan ang natapos na pag-aaral sa prosa at tula. Alamin sa mga mag-aaral kung naibigan at napahalagahan nila ang mga karanasan sa dalawang natapos na aralin. Hayaang magbigay ng saloobin ang ilan sa mga mag-aaral.
- Gamit ang Venn diagram, ipatukoy sa mga mag-aaral ang ilang katangian ng prosa at tula.
- Ipatala ang mga katangian sa magkaibang pangkat.
- Himukin din sila na subuking tukuyin ang mga bagay na pawang mayroon ang prosa at tula.

b) Panlinang na Gawain

1. Paglalahad

- Pabuksan ang Modyul sa pahina 29.
- Ipabasa ang artikulo na pinamagatang “Ang Magagawa ng Magulang” mula sa Reader’s Digest.

2. Pagtatalakayan 1

- Talakayin ang artikulo gamit ang mga sumusunod na batayang tanong:
  - Tungkol saan ang artikulo?
  - Ano ang aral o mensahe ng artikulo?
  - Paano mo isasabuhay ang natutunan mo?
    - Bilang magulang
    - Bilang anak
    - Bilang taong nagmamalasakit
- Bigyan ng panahon ang bawat mag-aaral na ipahayag ang opinyon sa ikatlong katanungan.
- Lagumin sa pisara ang mga halagahan o “values” na mababanggit ng mga mag-aaral.
- Pabuksan ang Modyul sa pahina 2.

Pagtatalakayan 2

- Ipabasa nang tahimik ang kuwento ng “Pagong at ng Kuneho”.
- Ipatukoy ang aral na ibinahagi ng kuwento.
- Talakayin ang mga tauhan ng kuwento: Ang Pagong at ang Kuneho.
- Ipatukoy ang halagahan o “values” na ipinakikita ng mga tauhang hayop sa kuwento.
- Ipabahagi ang mga pagkakataon na minsan ang tao ay nag-aasal “kuneho” o kaya’y “pagong”.

- Lagumin ang mga “values” at idagdag sa lista sa pisara.

3. Paglalahat

- Ituon ang pansin ng mga mag-aaral sa pahina 31 ng Modyul at ipabasa ang “Tandaan Natin” at “Ibuod Natin” sa pahina 32.
- Hikayatin ang mga mag-aaral na pagbukud-bukurin ang mga natutuhan sa nakasaad sa “Ibuod Natin”.
- Ipaunawa sa mga mag-aaral na kapag nagbabasa ng akdang pampanitikan, prosa man o tula, sikap ng unawain ang sinasabi nito at palaging isabuhay ang halagahan o “values” na ibinabahagi nito.

4. Pagpapahalaga

- Hayaang umisip ang mga mag-aaral ng isang tauhan sa isang kuwento, pelikula o palabas sa telebisyon na kanilang hinahangaan. Halimbawa ay si Darna o Spiderman at iba pang bida na tauhan sa sine, aklat o telebisyon.
- Hikayatin sila na magbahagi sa klase kung bakit naging “idol” nila ang karakter na napili nila. Himukin din sila na ibahagi kung paano nakaaapekto sa kanilang personal na buhay ang kanilang hinahangaang karakter. Halimbawa: ito ay naging inspirasyon at magandang halimbawa sa pamumuhay.
- Buuin ang naibigay nilang kahalagahan sa mga natutuhan sa araling ito.

5. Paglalapat

- Maghanda ng listahan ng mga halagahan o “values” na natutunan sa 3 natapos na aralin.
- Ilagay ito sa isang tsart.

Halagahan o “values”	Saan at paano ko maaaring gamitin	Mga inaasahang positibong epekto sa aking pamumuhay
1. Pagiging makabayan 2. Pagkamasinop 3. Pagkamasunurin 4. May takot sa Diyos		

5. Kasipagan		
6. Pagkamatiisin		
7. Pagiging matipid		
8. Pagiing matapat		

- Gamit ang tsart, ipatala sa mga mag-aaral ang isang plano kung saan ay lubos nilang mapakikinabangan ang mga halagahan o “values” na natutuhan sa pangaraw-araw na buhay.
- Magtala ng isang halimbawa bilang modelo ng mga mag-aaral.

IV. PAGTATAYA

- 1) Himukin ang mga mag-aaral na bumasa ng kuwento o nobela mula sa isang aklat.
- 2) Ipalista ang mga natutunan sa kuwento.
- 3) Himukin sila na subuking isabuhay agad ang isang halagahan o values na nasa kuwento.
- 4) Ipatala ang positibong resulta nito.
- 5) Ipaulat sa klase ang karanasan.

V. KARAGDAGANG GAWAIN

- 1) Hayaang bumuo ng “compilation” ng mga paboritong kuwento at tula ang mga mag-aaral. Ang mga ito ay maaring gupitin sa mga lumang dyaryo at magasin. Maaari ring kopyahin ang mga naibigan na maiikling tula at kuwento mula sa mga aklat. Higit sa lahat, maaari ring isama ang mga orihinal na kuwento at tula na isinulat ng mag-aaral o ng kanyang mga kaibigan at kakilala. Maaaring magpalitan ang magkakaklase ng kanilang mga orihinal na isinulat.
- 2) Ito ay maaaring magsilbing paalala sa mga mag-aaral ng mga halagahan o “values” na makatutulong na magkaroon ng mas mainam na buhay.